

ÅRSBERETNING

2015

DET
ETISKE
RÅD

ÅRSBERETNING 2015

Udgivet af
Det Etske Råd 2016

ISBN: 978-87-91112-74-4

Illustrationer og fotos:
Det Etske Råd, Grafiraf, Peter Waldorph

Grafisk tilrettelægning:
Det Etske Råd

DET ETISKE RÅD

Holbergsgade 6
1057 København K
+45 72 26 93 70
kontakt@etiskraad.dk
www.etiskraad.dk

Indhold

Forord · 4

Etisk debat i 2015 · 6

Forskning i sundhedsdata og biologisk materiale i Danmark · 8

Ønskebarn · 10

Opbevaring og brug af ubefrugtede æg · 12

Udfordringer for den etiske forbruger · 14

Folkemødet 2015 · 16

Høringssvar 2015 · 18

Om Det Ethiske Råd · 19

Medlemmer i 2015 · 20

Forord

Der bliver indsamlet sundhedsdata fra danskerne som aldrig før. Det skal komme patienter, forskningen og samfundet til gavn. Samtidig er vi i dag i stand til at læse rigtig meget ud af de sundhedsdata vi har til rådighed. Når der fx bliver forsket i det enkelte menneskes gener, kan man få information om potentielle sygdomsdispositioner, og det kan have store konsekvenser og usikkerhed for den enkelte og dennes familie. I kølvandet på dette tegner de etiske dilemmaer sig skarpere end nogensinde.

Det Etske Råd har i løbet af året set på, hvordan samfundet under nutidens vilkår, bør afveje forskellige hensyn med fokus på værdierne solidaritet, nytte, privathed, tillid og selvbestemmelse. Dette har vi gjort ved at stille os selv følgende spørgsmål:

- Hvordan kan man beskytte borgernes privatliv bedre?
- Hvordan fremmer man en effektiv sundhedsforskning baseret på solidaritet?
- Hvordan bevarer man borgernes tillid til forskningen?
- Hvilken rolle bør borgernes selvbestemmelse spille?

Resultatet af disse drøftelser blev en række anbefalinger ved forskning i sundhedsdata og biologisk materiale, som du kan læse mere om på side 8.

I Det Etske Råd bestræber vi os på at levere ”etik til tiden”, men da vi i 2012 udgav redegørelsen om de etiske dilemmaer ved genomundersøgelser, var der ikke mange, der løftede et øjenbryn. Det viste sig, at vi havde skabt ”etik før tiden”, idet de problemstillinger vi rejste dengang er yderst relevante i dag for de overvejelser, man bør gøre sig. Dette er blandt andet aktualiseret af Danske Regioners handlingsplan for personlig medicin, hvor hensigten er at gennemsekventere 100.000 borgere.

Vi opfordrer til, at man har blik for de mange hensyn, der skal medvirke til at skabe holdbare løsninger, og som sikrer den enkeltes

rettigheder og befolkningens fortsatte høje tillid til forskning og sundhedsvæsen.

Over halvdelen af de besøgende på vores hjemmeside er elever og studerende. Dette er vi meget taknemlige for, da de unge udgør den næste voksgeneration, der skal forholde sig til de etiske spørgsmål, som kontinuerligt opstår med samfundets udvikling.

Etiske spørgsmål griber ind i alle menneskers liv og er noget vi bør tage stilling til. Men man finder sjældent enkle eller entydige svar på spørgsmålene, og en søgen efter etiske retningslinjer finder man derfor bedst i dialog med andre. Grundlaget for denne dialog vil vi gerne understøtte, og derfor udgiver Det Etske Råd hvert år undervisningsmateriale til grundskoler og gymnasieskoler.

I 2015–2016 handler undervisningsmaterialet om ønskebørn og de valg, man må træffe, når man bringer børn til verden med hjælp fra teknologien. Spørgsmål om donoranonymitet, retten til at få børn og muligheden for at ”designe” sit eget barn er relevante at stille nutidens unge, i en tid hvor hver 10. får hjælp til at blive gravid, og hvor der ifølge Danmarks Statistik eksisterer 37 forskellige familierformer.

2015 har været et travlt år, med mange relevante etiske diskussioner, der strækker sig ind i de kommende år. Vi har samlet et udpluk af disse i årets beretning. For et samlet overblik over alle Rådets aktiviteter henvises til årsrapporten.

God læselyst!

Gorm Greisen
Formand

Christa Kjoller
Sekretariatschef

Etisk debat i 2015

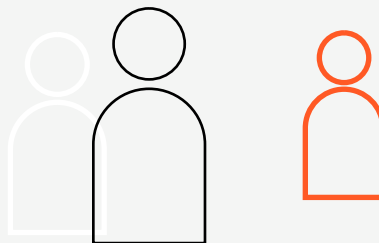
ETISK DEBAT OVER HELE LANDET

Vi forsøger at nå ud til så mange debatarrangementer som muligt, da vi ønsker at skabe grundlag for etiske drøftelser overalt i Danmark. I løbet af året deltog Rådets medlemmer i mere end 100 debatarrangementer, arrangeret af fx universiteter, sygehuse, folkeuniversiteter, foredragsforeninger, interesseorganisationer, højskoler og menighedsråd m.m. Det er i høj grad når vi er ude i landet, at vi kommer i direkte kontakt med borgere, fagfolk og politikere.

Eksempler på oplæg er:

- Temadag om etik på intensivafdeling på Sønderborg Sygehus
- Oplæg i den klinisk etiske komite på Hvidovre Hospital
- Foredrag på Sankt Maria Hospice i Vejle om dilemmaer ved livets afslutning
- Foredrag i Hjørring om Rådets arbejde
- Foredrag i FOA Sjælland om etik i sundhedsvæsenet
- Foredrag for danske bioanalytikere om etik og korttidskontakt

Rådet gav økonomisk støtte til afholdelse af 27 debatarrangementer i årets løb.

KONTAKT MED BORGERE OG STUDERENDE

Vi modtager dagligt henvendelser fra borgere og studerende, hvor vi bl.a. med [undervisningsmaterialet på hjemmesiden](#) har vejledt og informeret til brug for blandt andet projekter og opgaveafleveringer.

ETISKE EMNER I MEDIERNE

Vi er i hyppig dialog med nationale medier, og deltager i debatten omkring etiske spørgsmål og dilemmaer. Dette sker ved deltagelse i dokumentarprogrammer, nyheds- og temaudsendelser. Rådet er også afsender af flere kronikker og debatindlæg til landets aviser. I december 2015 medvirkede vi i dokumentarprogrammet [Indefra med Anders Agger](#) (DR2, 7. december 2015).

RÅDSMØDER

Vi har i 2015 afholdt 10 rådsmøder og et internatmøde. Rådsmødet i august var et fællesmøde med det svenske Statens Medicinsk-Etiska Råd (SMER).

INTERNATIONALT SAMARBEJDE

De etiske dilemmaer går ofte på tværs af landegrænser. Derfor forsøger vi at være repræsenteret ved en række internationale konferencer, hvor vi fortæller om Rådets arbejde og deler viden med de øvrige Etiske Råd i verden:

- Rådet deltog bl.a. ved "[Beings 2015](#)" i Atlanta, 17.-19. maj 2015, hvor en række førende forskere og bioetikere var samlet for at generere og opsamle ideer i et forsøg på at skabe konsensus om fremtiden for den menneskelige cellulære bioteknologi.
- Det svenske [Statens Medicinsk-Etiska Råd](#) afholdt 30 års jubilæum i Stockholm 9.-10. september 2015, hvor vi var inviteret til at tale om, hvorledes den etiske debat i Det Etiske Råd har ændret karakter gennem årene, siden oprettelsen i 1987.
- UNESCOs 11th World Conference on Bioethics, Medical Ethics and Health Law, Napoli, 20.-22. oktober 2015. Her samledes etiske råd fra hele verden og drøftede relevante etiske problemstillinger.

RÅDET PÅ WWW

I slutningen af 2015 lancerede vi en ny hjemmeside. Vi oplever i stigende grad efterspørgsel på vores materiale, særligt fra skoleelever og studerende, der arbejder med projektforsøg.

Den nye hjemmeside er temaopdelte, hvilket gør vores materiale mere tilgængeligt end tidligere. Under hvert tema er det muligt at søge i Rådets udtalelser, rapporter, nyheder eller undervisningsmateriale.

Vi har samtidig fokus på, at mange af de emner, vi arbejder med, kan være tunge at sætte sig ind i. Derfor har vi ambitioner om at holde sproget klart og tydeligt samtidig med, at vi prioriterer at bruge andre medier, som video, grafik og billeder, til at understøtte formidlingen.

På Twitter og i vores nyhedsbrev informerer vi løbende om Rådets arbejde og de debatter, vi engagerer os i.

+ [Følg os på Twitter \(@etiskraad\)](#)

+ [Modtag vores nyhedsbrev](#)

Vi hører meget gerne om din oplevelse med hjemmesiden med ris og ros og ideer til, hvad vi også kan gøre. Skriv til vores web- og kommunikationsmedarbejder, Jesper Møller-Fink, jmf@dketik.dk.

Forskning i sundhedsdata og biologisk materiale i Danmark

En kombination af bioteknologisk og digital revolution medfører, at store mængder af sundhedsdata bliver indsamlet og gjort tilgængelige i dataregistre og biobanker. De danske samlinger af data og væv bliver anset for at rumme helt særlige muligheder for at styrke dansk forskning, sundhedsvæsenets behandlingstilbud og understøtte økonomisk vækst i samfundet.

Men aktuelle sager om dataudslip og -misbrug er imidlertid en påmindelse om vigtigheden af at skabe rammer for forskningen, der kan være med til at sikre borgernes fortsatte tillid til forskning og sundhedsvæsen. Digitaliseringen har fået antallet af databrister til at vokse.

Sundhedsdata kan rumme særdeles følsomme oplysninger om aktuelle, tidligere og mulige fremtidige sundhedsproblemer. Det kan være en krænkelse af privatlivet – og føre til diskrimination og stigmatisering – hvis der opstår fejl og data slipper ud. Det risikerer også at skade befolkningens tillid til forskning og sundhedsvæsen.

Vi har i løbet af 2014–2015 set nærmere på de etiske dilemmaer, udviklingen rejser. Herunder har vi set på, hvordan samfundet under nutidens vilkår bør afveje forskellige hensyn med fokus på

Vi anbefaler mere åbenhed om og kontrol med de samlinger af data og væv, som danskerne lægger krop til i form af blodprøver eller genetiske data.

værdierne solidaritet, nytte, privathed, tillid og selvbestemmelse. Det gælder følgende spørgsmål:

- Hvordan bør borgernes privatliv beskyttes?
- Hvordan bør man fremme en solidaritetsbaseret og effektiv sundhedsforskning?
- Hvordan bør man sikre borgernes tillid til forskningen?
- Hvilken rolle bør borgernes selvbestemmelse spille?

Arbejdet er sammenfattet i udtalelsen *Forskning i sundhedsdata og biologisk materiale i Danmark*, som blev præsenteret ved et møde på Christiansborg i maj 2015. Udtalelsen bygger på tre baggrundstekster om henholdsvis de etiske, de juridiske og de faktuelle aspekter ved forskning i sundhedsdata. Udtalelsen og baggrundsteksterne kan læses på vores hjemmeside.

Vi har i 2015 deltaget i flere debatarrangementer om sundhedsdata, herunder har formanden for arbejdsgruppen, Thomas Ploug, deltaget i møder med STARS* (Strategisk Alliance for Register og Sundhedsdata), Lægeforeningen, Folketinget sundhedspolitiske ordførere, Danske Regioner m.fl., og emnet blev også debatteret flittigt på Folkemødet på Bornholm, se [side 16](#).

LÆS MERE PÅ ETISKRAAD.DK

- + [Forskning i sundhedsdata og biologisk materiale i Danmark](#)
- + [Etiske aspekter](#)
- + [Faktuelle aspekter](#)
- + [Juridiske aspekter](#)

Ønskebarn

Anvendelse af ny teknologi rejser en mangfoldighed af etiske spørgsmål ved det at få børn. Ønskebarn er et undervisningsmateriale til grundskolens 8. – 10. klasser, og handler om de valg, man må træffe, når man bringer børn til verden med hjælp fra teknologien.

I hæftet får eleverne viden om de etiske spørgsmål, som følger af de forskellige teknikker, som bliver anvendt i den menneskelige reproduktion. Nogle af teknikkerne bliver allerede anvendt på hospitaler og klinikker i dag, og nogle er på vej. Men uanset om teknikken allerede bliver anvendt, eller om den er på vej, må man altid være opmærksom på de etiske hensyn, når man ændrer på grundlæggende vilkår ved menneskeligt livs opståen.

Man møder i hæftet en række personer, der på forskellig vis har assisteret reproduktion inde på livet.

Eleverne kan læse et interview med en kvinde, der har valgt at blive 'solomor' ved hjælp af en sæddonor, og som fortæller om de mange overvejelser og tanker, hun har gjort sig om sit valg at få et barn alene og om sin datters fremtid.

Vi har også interviewet en fertilitetslæge, som fortæller om mulighederne for at barnløse par og enlige kvinder kan få hjælp til at få børn. Og vi har interviewet direktøren for verdens største sædbank,

“

Der stod jeg så og var lige blevet skilt, og det biologiske ur tikkede derudaf med 100 kilometer i timen. Så valgte jeg at sige, at nu vil jeg gøre mit absolut bedste som mor, og så håber jeg, at min datter vil være glad for, at jeg valgte at sætte hende i verden.

— Signe Fjord, om sit valg at blive solomor

som fortæller om hans overvejelse om at tilbyde sæd til barnløse fra både anonyme og ikke-anonyme donorer.

Som supplement til hæftet har vi udgivet en række tematekster og videoklip, som kan ses på vores hjemmeside.

Ønskebarn var i 2015 noget af det mest efterspurgt indhold på vores hjemmeside. Vi har fået 12.000 hæfter trykt, og de er nu sendt ud til de lærere, der har ønsket det. Men materialet kan stadig hentes og printes fra vores hjemmeside: www.etiskraad.dk/oenskebarn.

ØNSKEBARN

Forplantningsteknologiens muligheder og dilemmaer
Undervisningshæfte, udgivet 2015

LÆS MERE PÅ ETISKRAAD.DK

- + [Ønskebarn undervisningshæfte](#)
- + [Supplerende materiale \(tekster og video\)](#)
- + [Forslag til undervisningsforløb](#)

Opbevaring og brug af ubefrugtede æg

Det er blevet muligt at nedfryse ubefrugtede æg og anvende dem til assisteret reproduktion på et senere tidspunkt. Dette har skabt nye handlemuligheder. Det er blandt andet blevet muligt for kvinder at opbevare deres egne æg og benytte dem senere. Dette er relevant for kvinder, der risikerer at blive infertile, fordi deres æg eller æggestokke skal fjernes eller ødelægges i forbindelse med sygdom og behandling, fx på grund af cancer.

Det kan også være relevant for kvinder, der ønsker at ”forlænge” deres reproduktive periode. Mens kvinderne stadig er fertile, kan de tage friske æg ud til opbevaring og anvende dem til assisteret reproduktion på et senere tidspunkt, hvor de ikke ville være naturligt fertile. Denne mulighed kan benyttes af kvinder, der er kommet op i årene og endnu ikke har fundet en mand, de ønsker at få børn med. Det er nemlig først og fremmest kvindens alder på det tidspunkt, hvor æggene udtages, der er afgørende for, om det er muligt at opnå graviditet.

Muligheden for nedfrysning af ubefrugtede æg skaber også større fleksibilitet i forbindelse med donation. Den modtagende kvinde behøver ikke at få ægget sat op samme dag, som det er udtaget, ubefrugtede æg kan flyttes rundt på hele kloden, og det er muligt at skabe ”ægbanker” med beskrivelser af donorerne på samme måde som i sædbanker mv.

Efter Det Etiske Råds opfattelse er det nødvendigt at diskutere, hvordan lovgivningen om opbevaring og brug af ubefrugtede æg bør være, da dette ikke i tilstrækkelig grad er reguleret i den eksisterende lovgivning. Blandt Rådets anbefalinger om emnet kan blandt andet nævnes, at:

- et flertal af Rådets medlemmer mener, at der på grund af risikoen for skader på æggene som følge af nedfrysningen skal være en grænse for opbevaring af ubefrugtede æg på enten 5 eller 10 år. Denne grænse bør løbende revurderes i takt med, at der indhentes ny viden om følgevirkningerne af nedfrysning,
- et flertal af Rådets medlemmer mener dog samtidig, at der af andre grunde – fx for at tilskynde til, at kvinder ikke får børn i en sen alder – skal være en maksimal opbevaringstid på 5 år, hvilket der også er i den eksisterende lovgivning. Ifølge nogle medlemmer bør der være mulighed for at forlænge opbevaringstiden, hvis der er behov for dette på grund af alvorlig sygdom,
- et flertal af medlemmerne vil pointere, at den eksisterende aldersgrænse for lovlig assisteret reproduktion på 45 år for den kvinde, der skal føde barnet, efter deres mening skal bibeholdes.

LÆS MERE PÅ ETISKRAAD.DK

+ [Udtalelse om opbevaring og brug af ubefrugtede æg](#)

Udfordringer for den etiske forbruger

Vi nedsatte i begyndelsen af 2014 en arbejdsgruppe, som har arbejdet med fænomenet 'den etiske forbruger'. Fænomenet kan ses som en form for 'stemmen med pengepungen' for at adressere nogle problemer, som det for det politiske system har været vanskeligt at finde effektive løsninger på.

Et vigtigt eksempel er, at nogle forbrugere er begyndt at tage ansvar ved at handle klimavenligt i lyset af, at de nuværende generationer er i gang med at nedbryde naturområder, opbruge ikke-fornybare naturressourcer og opvarme klimaet med en hastighed, som truer med at ødelægge livsgrundlaget for kommende generationer.

Mens intentionerne altså er gode hos de forbrugere, som vælger at tage etisk ansvar gennem deres fødevarervalg, er spørgsmålet dog, om det er en effektiv strategi i forhold til at imødegå klimaforandringerne inden for det relativt lille tidsvindue, der er til rådighed, før den nuværende udvikling har haft irreversible konsekvenser.

For at indsamle inspiration til dette arbejde arrangerede arbejdsgruppen, sammen med Landbrug & Fødevarer og Forbrugerrådet Tænk, en debatdag den 17. november 2014. Her mødte en række eksperter op og gav deres bidrag til at svare på dette spørgsmål.

I begyndelsen af 2015 udgav vi antologien Det svære valg – udfordringer for den etiske forbruger som indeholder oplægsholdernes bidrag fra debatdagen.

I løbet af 2016 udgiver vi en redegørelse med konkrete anbefalinger – følg med på vores hjemmeside www.etiskraad.dk/etiskforbrug

DET SVÆRE VALG

Udfordringer for den etiske forbruger
Antologi, udgivet 2015

LÆS MERE PÅ ETISKRAAD.DK

- + [Antologi: Det svære valg. Udfordringer for den etiske forbruger](#)
- + [Videoklip fra debatdag](#)
- + [Om projektet 'den etiske forbruger'](#)

Folkemødet 2015

På årets Folkemøde på Bornholm afholdt vi et debatarrangement om forskning i sundhedsdata og biobanker. Det er et emne, der interesserer mange mennesker, og arrangementet trak fulde huse.

Flere rådsmedlemmer deltog i dette og andre debatarrangementer om aktiv dødshjælp, velfærdsteknologi, datasikkerhed, tvang i somatikken, fremtidens fødevarer, klima, lighed i sundhed og assisteret reproduktion m.m.

Herunder er korte videoklip, hvor du kan få indblik i nogle af de arrangementer, vi deltog i.

PATIENTER VIL HAVE SUNDHED, OG FORSKERE VIL HAVE DATA

Forskere indsamler sundhedsdata fra danskerne som aldrig før. Det skal komme patienter, forskningen og samfundet til gavn. Men samtidig tegner de etiske dilemmaer sig skarpere end nogensinde. Vi havde inviteret til debat om etisk holdbare løsninger knyttet til forskning i sundhedsdata. I et fyldt telt kunne deltagerne møde repræsentanter fra både lægerne, forskerne, politikerne, industrien og etikken.

ER DER EN FREMTID FOR KLIMAENGAGEMENTET?

Er der en fremtid for klimaengagementet? Vi nærmer os COP21 i Paris, men med erfaringerne fra de tidligere klimakonferencer tegner det ikke just til at blive de store beslutninger, vi kan forvente os. Interview med rådsmedlem, Mickey Gjerris, og analysechef i Cepos, Otto Brøns-Petersen, hvorfor det er vigtigt at debattere de udfordringer vi står over for, og om der er en fremtid for klimaengagementet?

Vi deltager på Folkemødet igen i 2016 med blandt andet disse emner:

- + **DEN ETISKE FORBRUGER** Har den enkelte forbruger et ansvar for at bremse klimaforandringerne, og hvad kan forbrugeren selv gøre i denne sammenhæng? Arrangementet vil foregå som en uformel og kollektiv samtale mellem de tilstedeværende publikummer. Vi indleder kort med at fortælle om Rådets arbejde og lægger det derefter op til en diskussion af forbrugers ansvar samt potentielle initiativer. Læs mere på www.etiskraad.dk/etiskforbrug
- + **DIAGNOSER** Siden efteråret 2014 har vi arbejdet med etiske spørgsmål ved anvendelse af diagnoser, og dette arbejde er blevet præsenteret i januar 2016. På Folkemødet vil vi deltage i flere debatter med relevante aktører. På vores hjemmeside kan du læse mere om projektet og se videooptagelser fra offentliggørelsen på Christiansborg: www.etiskraad.dk/diagnoser
- + **NUDGING OG FOLKESUNDHED** Stat, regioner og kommuner spiller alle en aktiv rolle i at påvirke danskernes sundhedsadfærd. Til fordel for både samfund og borgere. Stadig flere spørger dog, om samfundets fokus på sundhed har gjort det så svært at være usund i Danmark, at manges liv forringes? I 2016 arbejder vi med projektet "Et kærligt skub?" og ved Folkemødet vil vi deltage i forskellige arrangementer, hvor nudging og folkesundhed er på programmet. Læs mere om projektet på www.etiskraad.dk/nudging

BEDRE BEHANDLING – MOD FLERE DATA

Et mål med EUs hjerneprojekt er en bedre forståelse af psykiske lidelser. Hertil skal bruges store mængder data der ligger på Europæiske hospitaler. Men hvornår er det ok at bruge patienters personlige data til forskning? Interview med medlem af Det Etske Råd, Thomas Ploug, og formand for Rådet for Digital Sikkerhed, Birgitte Kofod Olsen, der begge deltog i debatten.

Hørings svar 2015

Rådet har i 2015 modtaget i alt 18 høringsbreve, hvoraf nedenstående har givet anledning til uddybende besvarelser:

- + 16. januar 2015: [Hørings svar vedrørende høring over udkast til bekendtgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven](#)
- + 23. januar 2015: [Bidrag til evaluering af Sundhedsstyrelsens vejledning om fravalg af livsforlængende behandling, herunder genoplivningsforsøg, og om afbrydelse af behandling uden for sygehuse](#)
- + 15. juni 2015: [Hørings svar vedrørende høring over udkast til bekendtgørelse om godkendelse af landsdækkende og regionale kliniske kvalitetsdatabaser](#)
- + 31. juli 2015: [Hørings svar vedrørende høring over udkast til bekendtgørelser og vejledninger til udmøntning af ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien](#)
- + 29. september 2015: [Hørings svar på høring over afrapportering fra arbejdsgruppe om gravide med et misbrug af rusmidler](#)
- + 8. oktober 2015: [Hørings svar på høring om ændring af sundhedsloven \(præcisering af delegationsbestemmelser, private ambulanceberedskaber, befordringsordninger, diæter m.v. til medlemmer af patientinddragelsesudvalg, personkreds i sundhedshuse m.v., offentliggørelse af påbud om sundhedsmæssige krav\)](#)
- + 8. oktober 2015: [Høring over The draft Additional Protocol to the Convention on Human Rights and Biomedicine](#)
- + 23. oktober 2015: [Hørings svar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om assisteret reproduktion](#)
- + 20. december 2015: [Hørings svar til udkast til forslag til lov om ændring af sundhedsloven, lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet og lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed](#)

Find en oversigt over Rådets hørings svar her: www.etiskraad.dk/hoerings svar

Om Det Etiske Råd

Det Etiske Råd blev oprettet i 1987 og har til opgave at rådgive Folketinget og offentlige myndigheder samt at skabe debat i offentligheden om nye bio- og genteknologier, der berører menneskers liv, vores natur, miljø og fødevarer. Desuden arbejder Rådet med etiske spørgsmål, der i øvrigt knytter sig til sundhedsvæsenet.

Rådet er et uafhængigt råd, hvilket indebærer, at Rådet er selvstændigt og ikke kan modtage instrukser eller lignende fra hverken ministre, Folketinget eller andre med hensyn til, hvilke opgaver, der skal tages op.

Rådet består af 17 medlemmer, der bliver udpeget for en treårig periode med mulighed for genudpegning én gang. Rådsmedlemmerne er ulønnede.

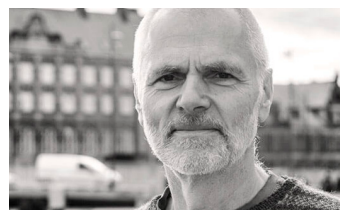
Det er sundheds- og ældreministeren, der officielt beskikker Rådets medlemmer. Ved udpegning og beskikkelse bliver der taget højde for, at såvel lægfolk som fagfolk er repræsenteret samt, at der kun er én mere af det ene køn end af det andet.

Læs mere om Det Etiske Råds arbejde på www.etiskraad.dk

Medlemmer i 2015

JACOB BIRKLER
Formand
Cand.mag., ph.d.
Lektor, underviser

GORM GREISEN
Næstformand
Dr.med.
Klinisk professor,
overlæge

ANDERS RAAHAUGE
Mag. art., teolog
Kulturjournalist,
sognepræst
(tiltrådt 21. august 2015)

Foto: Søren Kjeldgaard

CHRISTIAN B. STEEN
Cand.mag., MA i Etik og
Værdier i Organisationer
Politisk konsulent

Foto: Trine Søndergaard

CHRISTINA WILSON
Cand.phil. i kunsthistorie
Kunstrådgiver

CHRISTOPHER ARZROUNI
Cand.scient.pol.
Debatredaktør,
lederskribent
(udtrådt 8. juli 2015)

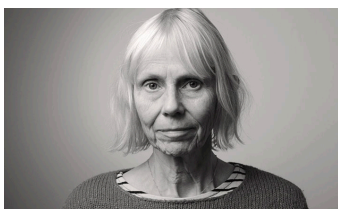
JØRGEN CARLSEN
Mag.art.
Forstander

Foto: Henrik Sørensen

KAREN STÆHR
Sektorformand, FOA

Foto: Hanne Paludan Kristensen

KIRSTEN HALSNÆS

Ph.d.
Professor

LENE KATTRUP

Cand.med.vet.
Dyrlæge

LILLIAN BONDO

Jordemoder, MPA
Formand for
Jordemoderforeningen

LISE VON SEELEN

Tidl. leder af
Rehabiliteringscenter for
Torturofre, Jylland
Tidl. folketingsmedlem

MICKEY GJERRIS

Cand.theol., ph.d.
Lektor

POUL JASZCZAK

Dr.med.
Overlæge

Foto: Bente Jæger

SIGNE WENNEBERG

Forfatter, foredragsholder

SIGNILD VALLGÅRDA

Cand.mag., dr.med.
Professor

STEEN VALLENTIN

Ph.d.
Lektor

THOMAS PLOUG

Ph.d.
Professor

+ [Se liste over nuværende medlemmer](#)

